

(*The Australian*, 04.06.2009)

Лидери Европске Уније мрзе изборе за Европски парламент. Зашто? Зато што та карикатура демократског одлучивања разоткрива презир који Европљани гаје према олигархији која води ЕУ.

Анкета спроведена на 27.000 грађана ЕУ по наруџбини Европског парламента показује да у просеку само 34% њих планира да гласа на овим изборима. У Британији, 30% анкетираних навело је да сигурно неће гласати.

Апатија гласача је само једна страна приче. Постоји поприлично доказа да је недостатак интересовања за европске изборе подстакнут снажним осећајем неповерења, незадовољства и фрустрације. Једно немачко истраживање урађено на 12.000 Европљана показује да 60% испитаника сматра да је разлог због кога толико њих не жели да гласа то што су их „лагали у предизборним обећањима“. Скоро половина је рекла да они „не могу ништа побољшати гласајући“. У Пољској и Финској, скоро две трећине испитаника исказало је овакав фаталистички став.

Политичка елита Европске уније има обичај да ову гласачку апатију престави као несрећну последицу погрешне представе коју народ гаји. Они тврде да њихов добар учинак није цењен од стране јавности која једноставно не схвата шта они раде. Незаинтересованост људи ретко се представља као кривица институција ЕУ. „То, што људе не занимају ови избори није због тога што су они критични према ЕУ и њеним политичким процесима“, тврди Херман Шмит из Центра за европска друштвена истраживања у Манхајму. Из те перспективе, недостатак интересовања тумачи се као пуки проблем презентације. То је разлог због ког је Европска комисија хтела да привуче младе гласаче помоћу кул реклама на Ем-Ти-Ви мрежи.

Ипак, постоји поприлично доказа да незаинтересованост јавности није ненамеравана последица лоших односа са јавношћу, већ последица пројекта који отворено покушава да

политичко одлучивање удаљи од очију европских грађана.

Упадљиво обележје политичких процеса у ЕУ јесте да су они свесно засновани на принципу „изоливаног“ одлучивања. С тачке гледишта европских политичких елита, једна од врлина институција ЕУ јесте да их оне штите од оних врста притисака јавности и облика одговорности, којима су изложени у државним парламентима. Сходно томе, ЕУ је у могућности да усвоји програме који би се показали спорним и тешким за оправдавање у условима веће парламентарне отворености.

Штавише, политичари могу непрестано да се скривају иза невидљивог процеса одлучивања у ЕУ тврдећи да „то није била њихова идеја“ пре него што додају да „нажалост, нису имали избора, осим да се сложе са овом европском директивом“.

Изоловани процес одлучивања ослања се на институције које су заправо изван домашаја контроле јавности. Како пише Бруно Вотерфилд у важној студији за "Клуб Манифесто", "у 21. веку изникла је јединствена форма државништва", која омогућава да се "све више институција од јавног значаја повуче у затворени, приватни свет бирократа и дипломата". Заправо, већина законских аката ЕУ написана је од стране стотина тајних радних група које је поставио Савет ЕУ.

Састанци Савета министара већином се одвијају иза затворених врата, а неизабрана Европска Комисија једина има право да предлаже законе. Но, већина одлука Савета Европе тиче се ствари које су претходно већ решене законима унутар држава. Тако добијамо институције које су отпорне на утицај јавности и направљене како би се заобишли уобичајени облици демократске одговорности.

Неминовна последица институционализације изоливаног процеса одлучивања јесте смањена могућност да европски политичари мотивишу и инспиришу своја изборна тела. Оно што личи на проблем презентације, заправо је последица манира комуникације који је погодан за маневрисање иза паравана, али не и за јавни ангажман. Неминовно, они се на крају покажу у правом светлу, као бирократе, а не политички лидери. Њихова неспособност доказивала се изнова и изнова док су се носили са задатком коме нису дорасли - придобијањем подршке за предлог Европског Устава на државним референдумима

Да ли би уопште требало да нас изненади то што су одлучили да референдуми нису потребни за примену Лисабонског споразума?

Када све друго не успе, олигархија ЕУ намерава да натера изборно тело на гласање дизањем панике. "Уколико људи не буду гласали, постоји опасност да ћемо имати више екстремистичких странака или оних које су ван умереног спектра" у Европском парламенту, упозорава Ханс Герт Петеринг, председник овог тела. Вапаји да се екстремистичке странке спрече, а не истицање позитивних страна гласања, били су главна порука олигархије ЕУ поводом онедељних избора. Термин "екстремизам" користи се тако слободно да укључује све евроскептике, укључујући и оне који одбацују ЕУ али се декларишу као проевропски.

Парадоксално, култура изолованог одлучивања створила је окружење које подстиче раст политичке фрустрације и огорчености. Манипулативан и непоштен манир законодавства ојачава цинизам људи према конвенционалном политичком животу.

Што је још горе, изоловање процеса одлучивања директно доприноси обесмишљавању јавне сфере, коју исувише људи већ сматра беспотребном и безначајном. У таквим околностима, покрети који су у стању да искористе љутњу и незадовољство народа у политичке сврхе, у стању су да постигну значајан успех.

Због тога не чуди што су националистичке странке деснице успеле да повећају утицај у земљама као што су Холандија, Аустрија, Француска и Пољска.

За разлику од партија умереног спектра, ови покрети побуне немају проблем да укажу на недостатак демократије који дрма ЕУ. Међутим, подршка коју овакви покрети уживају не би требало да буде схваћена као похвала оживелој европској радикалној десници, већ као резултат политичког цинизма изазваног понашањем олигархије ЕУ.

(Текст преузет из магазина "Аустралијен", <http://www.theaustralian.news.com.au/story/0,25197,25583280-7583,00.html>)